

MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT
KB KÖZIGAZGATÁSI ÉS ADMINISZTRATÍV
OSZTÁLYA

SZIGORUAN BIZALMAS !
Bp., 1974. február 12.
Kad/62/4/1974.sz.
Készült: 6 példányban

Dr. Tóth Lajos

l. 71/13 *[Handwritten signature]*

E m l é k e z t e t ő

a Koordinációs Bizottság 1974. február 11-i üléséről

Jelen voltak: Biszku Béla, Benkei András, Korom Mihály, Szénási Géza, Szakács Ödön, Varga Péter és Borics Gyula elvtársak.

Napirend: 1./ A bírósági iratoknak az ügyészek részére való kiadásával kapcsolatos problémák.

Előadó: Szénási Géza elvtárs

2./ Különfélék.

Állásfoglalások:

1./ A bírósági iratoknak az ügyészek részére való kiadását, az azokba történő betekintés módját - a Közigazgatási és Adminisztratív Osztály közreműködésével - újra kell szabályozni. Az egységes értelmezés és végrehajtás érdekében a kérdést célszerű /IM,-LÜ/ közös utasításban rendezni.

Határidő: február 28.

Felelős: Korom Mihály, Szénási Géza és Varga Péter elvtársak.

2./ Kovács Andor /MEGÉV/ ügyében Korom Mihály elvtárs ~~folyamatosan~~ adjon tájékoztatást, a büntető eljárás befejezése után pedig tegyen jelentést.

3./ Az Énekes Sándor ellen folyó büntető eljárást Korom Mihály

Magyar Országos
Levéltár

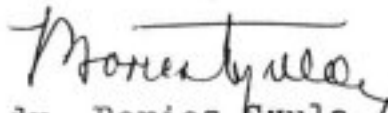
17

elvtárs kísérje figyelemmel és adjon tájékoztatást.

- 4./ A fontosabb társadalmi, gazdasági kérdéseket szabályozó, a bűnüldöző és igazságügyi szervek munkáját is érintő választott állami szervek elé kerülő előterjesztésekről Korom Mihály elvtárs a Koordinációs Bizottságot előzetesen tájékoztatassa.

Indokolt, hogy a KB osztályai az érintett témakörökben a felsőbb pártszervek részére készített előterjesztéseiket a Közigazgatási és Adminisztratív Osztállyal előzetesen egyeztessék, s az osztály a Koordinációs Bizottságot tájékoztassa.

A Koordinációs Bizottság következő ülésének időpontja: 1974. február 25-én 10 óra.

/ dr. Borics Gyula /

Yarga Zoltánné

Szénási Géza elvtárs előterjesztése a Koordinációs
Bizottság 1974. február 11-i ülésére.

XI. Kézf. v. r.

1. Kovács Andor ügyvéd telegyűlése,
Ölirtés.
2. P.B. elvi állásfoglalásának
átvételéről, elfogadásáról.
3. Gyors. jellegű nyomtatásokról.
4. Felvétel a P.B. mód. telegyűléséről
alcohol elvonásánál.

Magyar Országos
Levéltár

13

LEGFŐBB ÜGYÉSZ
TÜK. 00407/1974.sz.

SZIGORUAN TITKOS!

Készült: 15 példányban.

E l ő t e r j e s z t é s

a Koordinációs Bizottság részére.

Dr. Tóth Lajos

Az MSzMP Politikai Bizottsága 1970. júliusában megalakította az igazságszolgáltatás - a bírói és ügyészi szervezet - fejlesztésére vonatkozó irányelveket.

Az ügyészre vonatkozóan megállapította, hogy változatlanul fenn kell tartani azokat a jogositványokat, amelyekkel az ügyész fontos törvényességi funkciót tölt be a büntető eljárásban; továbbra is biztosítani kell részvételét a polgári eljárásban; azonban kerésetindítása és perbeli fellépése körét - figyelemmel a felek rendelkezési jogára is - némileg szűkebben szabta meg.

Az Irányelvek nyomán hozott jogszabályok - elsősorban a Magyar Népköztársaság Ügyészségéről szóló 1972. évi V. törvény /Ütv./ - az ügyészi munka körét ennek megfelelően szabályozta. E törvény 10.§ /1/ bekezdése szerint az ügyész közreműködik abban, hogy a bíróságok határozatai megfeleljenek a Magyar Népköztársaság törvényeinek.

Ennek érdekében bármely büntető vagy polgári ügy iratait magához kérheti annak megvizsgálása végett, hogy az adott ügyben az eljárás és a határozat, illetve annak végrehajtása megfelel-e a törvényeknek. /10.§ /2/ bek.c./pont/

Közel egy évi helyes gyakorlat után 1973. év szeptemberében nézeteltérések merültek fel egyes bíróságok elnökei részéről az iratbetekintési jog terjedelme tekintetében.

Az ellentétek kiküszöbölése érdekében eredményes megbeszélést folytattam dr. Korom Mihály igazságügyminiszter elvtárssal. Ennek nyomán kiadtam az ügyész polgári jogi

tevékenységét szabályozó 4/1973.Legf.Ü. számú utasítás értelmezésére a 301/1973.Legf.Ü. számú körlevelet.

Ezt követően került kibocsátásra dr. Markója Imre államtitkár aláírásával a 34.186/1973.I.M. III/2. számú igazságügyi minisztériumi körlevél, amely a fővárosi, megyei munkaügyi bíróságok elnökeinek szól.

Ez utóbbi körlevél egyes rendelkezéseit törvénysértőnek tartom. A körlevél egyfelől a megállapodásnak megfelelően szabályozza a bírósági iratok átadását az ügyész részére a szélesebbkörű elemzések /korábbi kifejezés szerint "tervizsgálatok"/ esetén. Ilyenkor az ügyész nagyobb számú iratot is megtekinthet az egyes perajták keretén belül.

Az elemzések esetén tulmenően azonban a körlevél a jogszabályok és egyéb rendelkezések szűkítő és helytelen értelmezésével az ügyész iratbetekintési jogát jogszabály ellenére korlátozza. Ezzel az ügyészi polgári szakági munkát nagy részben lehetetlenné teszi. De el lenne zárva ennek értelmében az ügyész a munkaügyek és büntető ügyek egy részének megtekintésétől is.

Korom elvtárs figyelmét levélben felhívtam arra, hogy a körlevélben foglalt állásfoglalás megvizsgálásra szorul a fenti kérdésben. Válaszában közölte, hogy a körlevél minden tekintetben összhangban van az 1972. évi V.sz. törvény 10. §-ában foglaltakkal. Nem zárta ki azonban vitás esetekben a két szerv főosztályai, illetve vezetői közti egyeztetést. Az egyeztetés eredményre nem vezetett.

Az Igazságügyi Minisztérium álláspontja az Ütv.10.§ /2/ bekezdés c/ pontjának értelmezése tekintetében téves, sem a jogszabály szövegének, sem a törvényhozó akaratának nem felel meg. A fenti rendelkezés lényege az; hogy az ügyész

bármely polgári vagy büntető ügy iratait magához kérheti annak megvizsgálása végett, hogy az adott ügyben az eljárás, a határozat, illetve végrehajtása megfelel-e a törvénynek. ?

Az Igazságügyi Minisztérium "az adott ügyben" kifejezést a szöveg összefüggéséből kiragadja és azt a következtetést vonja le ebből a körlevele szerint, hogy az iratbetekintés joga az ügyészt mindig csak egy meghatározott és folyamatban lévő ügyel kapcsolatban illeti meg.

Ez annyit jelent, hogy hiába biztosítja a törvény az ügyésznek a perben való fellépést, a fellebbezést, a törvényességi óvás jogát, mert ezt nagyrészt lehetetlenné teszi a körlevélben kifejezésre jutó álláspont. Ha ugyanis az ügyész mindig csak egy-egy konkrét bírósági iratot tekinthet meg, - főleg panasz alapján - akkor az esetek túlnyomó többségében egyszerűen nem tudja kiválasztani azokat az ügyeket, amelyben fontos állami vagy társadalmi érdekből vagy a jogosult személy erre való képtelensége miatt fel kell lépnie. Nem tudja kiválasztani az ügyeket, ahol a törvényes határozatok elősegítése érdekében fellebbezést kell bejelentenie a nem jogerős ítélet ellen.

A körlevél törvénytől képviselet az álláspontot, hogy az iratbetekintés joga az ügyészt mindig egy meghatározott és folyamatban lévő ügyben illeti meg. Ez teljesen kizárja, hogy a jogerős ítéletek törvényességét vizsgálja és a törvénytől orvoslására lépéseket tegyen. ?

Az igazságügyi körlevél álláspontja tehát gyakorlatilag lehetetlenné teszi, hogy az ügyész törvénytől feladatait megfelelően teljesítse, mert ennek érdekében egyidejűleg több ügy iratainak megtekintésére is szükség lehet. Az ügyészt döntően a panaszok alapján való vizsgálatra szorítaná.

A bírósági iratok husz évi zavartalan betekintése igen sok alkalommal vezetett oda, hogy a téves eseti döntéseken túlmenően tömeges törvénytértésekhez vezető jelenségekre figyeltünk fel.

Utalok pl. arra, hogy a polgári szakágban dolgozó ügyészek eseti iratvizsgálatok alapján tárták fel azokat a jogtalan vagyonszerzési törekvéseket, amelyek a gazdátlanok látszó ingatlanok elbirtoklása terén mutatkoztak. Ezek nyomán került sor szélesebb vizálatra és elemzésre, majd később az elhagyott ingatlanok sorsát rendező központi intézkedésekre. A bírósági iratok vizsgálata során bukkantak fel az olyan harásolási és spekulációs törekvések, amelyeket később átfogó vizálat követett. A bírósági iratok ügyészi tanulmányozása eredményezte pl., hogy termelészövetkezeti, kisajátítási, lakás- és más ügyekben számtalan esetben fedtünk fel olyan elvi kérdéseket, amelyek nyomán ügyészi kezdeményezésre, kormány-határozatok hozatalára, legfelsőbb bírósági elvi döntésekre, kollégiumi állásfoglalásokra, az új jogszabályok alkotására, stb. került sor.

Az Igazságügyi Minisztérium az említett körlevélben kifejezésre jutó álláspontja, amely megfosztja az ügyészt munkája egyik alapvető feltételétől, ugyszólván lehetetlenné teszi a törvényben megszabott ügyészi feladatok teljesítését, a bíróság törvényes munkájának segítését, a jogpolitikai határozat végrehajtásában való közreműködését. Végső soron akadályozza azt is, hogy alkotmányos kötelességemnek eleget tegyek, amikor az Országgyűlésnek beszámolok a törvényesség helyzetéről.

A körlevél egyébként nem tesz különbséget az iratbetekintés kérdésében a polgári, munkaügyi és büntetőjogi ügyek tekintetében, ugyanezek a problémák jelentkeznek a munkaügyekben, sőt esetenként büntető ügyekben is.

Mivel az Igazságügyi Minisztérium obstrukciós felfogását az iratbetekintés kérdésében egyeztetés útján megoldani nem sikerült, a kérdést döntés végett a Koordinációs Bizottság elé terjesztem.

Budapest, 1974. február 5.

/: Dr. Szénási Géza :/